

ΓΑΛΗΝΟΣ

ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1879 ΥΠΟ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ
ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ, ΜΑΚΚΑ, ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ

ΚΑΙ

ΚΑΤΑ ΣΑΒΑΒΤΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ

Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, Ν. ΜΑΚΚΑ, Ν. ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ.

ΕΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΤΟΜ. ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΞΕΑΡΗ
1885.

Γ Α Λ Η Ν Ο Σ

ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΙΑΤΡΩΝ ΤΩ 1879 ΥΠΟ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ
Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, Σ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ, Ν. ΜΑΚΚΑ, Ν. ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ
ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΚΑΙΣΙΩΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ
Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, Ν. ΜΑΚΚΑ, Ν. ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΑΡΟΜΗΣ
ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΤΕΛΕΣ

Διὰ τὸ Ἠξιωτέρικόν . . . . Δρ. Ν. 20.
» » Ἠσωτέρικόν . . . . » » 15.
» τοῦς κκ. Φοιτητάς . . . » » 8.

ΣΥΝΑΡΟΜΗΤΑΙ ΕΓΓΡΑΦΟΝΤΑΙ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ ΓΑΛΗΝΟΥ
Ὁδὸς Πινακωτῶν
ΑΡΙΘΜΟΣ 8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Ἱατρικαὶ ἀναμνήσεις ἐπὶ τῆς μολυσματικότητος ἢ μὴ τῆς
φυματιώσεως ἐν γένει καὶ ἰδίως τῆς πνευμονικῆς, ὑπὸ Χ. Π. Κορύλλου (ἐν
Ἠτέροις). — Γενικὴ ἐποψὶς τῶν παρὶ τοῦ ἀσθματος θεωριῶν. Ἐκ τῶν ἐν
Βιέννῃ ἀπομνημονευμάτων Δ. Βλαχοπούλου. (ἐν Μονόχρῳ). — Βιβλιοκρισίαι.
Ἐβδομοποιήσεις. — Βιβλιογραφικὸν δελτίον.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΔΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ἐπὶ τῆς μολυσματικότητος ἢ μὴ τῆς φυματιώσεως ἐν γένει
καὶ ἰδίως τῆς πνευμονικῆς.

ὑπὸ Χ. Π. ΚΟΡΥΛΛΟΥ (ἐν Ἠτέροις).

Τυχὼν καὶ γὰρ ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Σ. Κανέλλη τῆς τιμητικῆς προσ-
κλήσεως, ὡς καὶ ὁ ἐν Ἀγρινίῳ συναδέλφος καὶ ἐμὸς φίλος κ. Ιω. Θεοφανί-
δης, ἐν καὶ προσφέρω τὸν ἐμὸν ἐπιστημονικὸν ἔργον, κατὰ τὴν εὐρυῶ φρά-
σιν τοῦ συναδέλφου, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς κολλητικότητος ἢ μὴ τῆς
πνευμονικῆς φυματιώσεως, ἐπιλαμβάνομαι τοῦ ἔργου ἐπὶ τῇ πεποιθήσει
ὅτι πρῶτον τὸ ἐμὸν καθήκον ὡς Ἑλλήν ἱατρόν, πρὸς ἐξευρένησιν τῶν παρ'

ἤμιν ὑπὸ ἱατρικὴν καὶ κλιματολογικὴν κ.τ.λ. ἔποψιν. Ἐπειδὴ δὲ μόνη ἢ περὶ ἐνὸς ἢ δύο ἱατρῶν δὲν ἔλασκει πρὸς μόρφωσιν σαφοῦς γνώμης περὶ οἰουδήποτε ἱατρικοῦ ζητήματος, νομίζω ὅτι λίαν θαυμάσιον εἶναι πρὸς εὐμετέραν ἔρευναν καὶ συζήτησιν τοιούτων ζητημάτων ἢ εἰς ἐν συγκέντρωσιν ἀπασῶν τῶν πληροφοριῶν ὅσας ἠδύνατο καὶ παρασχῶσιν οἱ ἐν Ἑλλάδι ἱατροί, ὅπως οὕτως οὐ μόνον στατιστικῶς ἀποδειχθῆ ἢ ἐπικρατήσῃσιν γνώμη περὶ οἰουδήποτε ζητήματος, ἀλλὰ καὶ γεωγραφικῶς ἐξερευνηθῆ ἢ πατρὶς ἡμῶν, ὡς πρὸς τὰ τὴν συχνότητα καὶ ἐντασιν τῶν διαφόρων νοσημάτων, οἰκισθῆσιν φύσεως, ἐν σχέσει πρὸς τὸ θρῆνον καὶ πεδαινὸν κ.τ.λ. τῆς χώρας. Χαιρετίζων δ' ὡς καλὴν ἀρχὴν πρὸς τοιούτου εἰδους ἐπιστημονικῆς μελέτης τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀξιολόγου καὶ λίαν γνωστοῦ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον συναδέλφου κ. Κωνσταντίνου ὅπως σπουδάζῃσιν τὰ εἰς τὴν κολλητικὴν τῆς πνευμονικῆς φυματιώσεως ἐν Ἑλλάδι ἀφορῶντα, σπεύδω καὶ προσφέρω τὸν ἐμὸν ἔρανον, ὅπως καὶ ἕτεροι συνάδελφοι μιμηθῶσι τοῦτον καὶ τὸν πρὸ αὐτοῦ σπουδαίαν ἐπιστημονικὴν διατριβὴν περὶ ἀμφιβρίτιδος μετὰ πλείστων στατιστικῶν σημειώσεων περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι συχνότητος καὶ σφοδρότητος τῆς νόσου συγγράψαντα εὐπαίδευτον ὑφηγητὴν κ. Νικόλαον Γ. Μακκῆν.

Ἀρχόμενος δ' ἐκεῖθεν ἔνθα ἐτελείωσε τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ μελέτην ὁ συνάδελφος κ. Θεοφανίδης, ὁμολογῶ ὅτι παραδέχομαι καθ' ὅλοκλήριαν τὴν γνώμην αὐτοῦ, ὅτι ἡ φυματιώσις ἐν γένει εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νόσος κληρονομικὴ καὶ ὅτι μίαν τῶν προδιαθετουσῶν αἰτιῶν εἰς τὴν γένεσιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς νόσου ταύτης εἶναι καὶ ἡ χοιραδικὴ ἰδιοσυστασία, πρὸ πάντων ἢ ἐπίκτητος, ἢ ἀναπτυσσομένη δηλ. εἰς παιδία στερηθέντα ἐνωρίτατα τοῦ φυσικοῦ μητρικοῦ αὐτῶν γάλακτος καὶ τραφέντα τεχνικῶς καὶ λίαν ἀκαταλλήλως, ἢ αἰκοῦντα ἐν ὑγροῖς καὶ ἀνηλίοις οἰκίμασιν, ἢ παθόντα ὑπὸ νόσων ἐξανθηματικῶν ἢ μολυσματικῶν, ταλαιπωρησασῶν σπουδαίως τὰ ἀναπνευστικὰ αὐτῶν ὄργανα, ὡς π. γ. τὸ λείριον, ἢ κοκκίτις ἐλῆξ, ἢ γρίπη κτλ. Περὶ δὲ τῆς συγγενοῦς χοιραδικῆς οὐδὲν λέγω, διότι ἡ νόσος αὕτη εἶναι σχεδὸν ταυτόσημος τῇ φυματιώσει καὶ ἀναπτύσσεται ἐκάστη εἰς παιδία ἐκ φυματικῶν ἢ χοιραδικῶν γυνέων καταγόμενα.

Περὶ δὲ τῆς μεταδοτικότητος τῆς νόσου εἰς ἄτομα οὐδεμίαν πρὸς ταύτην φέροντα προδιάθεσιν, δύναμαι καὶ εἶπω μετὰ θετικότητος ὅτι οὐδὲν σαφὲς κέκτημαι παράδειγμα ἐν τῇ ἐμῇ ἱατρικῇ βίῃ ἀτόμου παθόντος ὑπὸ τῆς νόσου ἐκ συγχρωτισμοῦ, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς ἕτερα μολυσματικὰ καὶ μικσματικὰ ἐν γένει νοσήματα. Σύζυγοι ἀμφοτέρων τῶν φίλων μακρὸν χρόνον συμβίωσαντες μετὰ τῶν φυματικῶν αὐτῶν συζύγων (ὅτι αὐτοὶ ὄντες ἐκ καταγωγῆς), καὶ πολλὰ ἀποκτήσαντες τέκνα, οὐ μόνον οὐδὲν ἔπαθον νόσημα παρεμφερές τῇ φυματιώσει, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θά-

νατον τοῦ πάσχοντος μέλους, τὸ ἕτερον, ἔλθον εἰς νέαν γάμου κοινωνίαν ἀπέκτησε τέκνα τέκνων ὑγιῆ καὶ μακροημερεύοντα. Ἐὰν λοιπὸν ἡ νόσος ἦν πράγματι κολλητικὴ, τίς ἠδύνατο καὶ μολυνθῆ πλείοτερον τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων; Καὶ καὶ μὲν ὑπάρχουσιν ἐνικὴ περιπτώσεις καθ' αἷς οἱ αὐτοὶ ζυγοὶ ἀμφοτέρω ἀπέθανον ὑπὸ φυματιώσεως τῶν πνευμόνων, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐξηκονθήμερον ἐὰν ἀμφοτέρω δὲν κατήγοντο ἐκ φυματικῶν οἰογενεσιῶν, ἢ ἐὰν ὁ εἰς τούτων ἕνεκεν διαφόρων λόγων δὲν ὑπέκυψεν εἰς μεταλλάξιν κατασχῆσιν, εἴτε περὶ τὴν γενετήσιον προσημίαν, εἴτε περὶ τὴν πρῶτην πνευματωδῶν ποτῶν, ἢ τοῦ καπνοῦ, ἢ περὶ τὴν ἐν γένει διαίτην, ἢ δὲν ἔπαθον ἀλλεπαλλήλως ὑπὸ νόσων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ἀτελεῶς ἠεραπειουσῶν εἴτε δι' ἐνδοεικν, εἴτε δι' ἀρχαίαν; Καὶ οἱ τοιοῦτοι, οἱ ἔκδοτοι περὶ τὰ ἀφροδίσινα δηλ. ἢ περὶ τὴν οἶνοποισίαν, ἢ τὸ κάπνισμα, ἢ οἱ ἐπιρρεπεῖς εἰς νόσους τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ἢ οἱ ἔκδοτοι εἰς τὸν ἀνκνησμὸν, δὲν δύνανται εὐχερέστατα καὶ πάθωσι χρόνιον τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων νοσήματα καὶ ν' ἀποθάνωσι πράγματι φθισικῶς; Ἐργώρισα πολλὰ ἄτομα θανάτῳ ἕνεκεν παντοίων κατασχῆσεων ἐκ φθίσεως τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, οὐδεμίαν δὲ φέροντα προδιάθεσιν κληρονομικὴν.

Εἰς τούτων, ὁ Λέων Μ., ἀνὴρ εὐρωστότατος καὶ ἐπιεικῶς μέλιστα ἐπὶ τῇ εὐρωστίᾳ του, ἀπέθανε φθισικῶς, διότι οὐ μόνον κατεχρῆτο τῶν ἀφροδίσιων, τῶν οἶνοπνευματικῶν ἐν γένει καὶ τοῦ καπνοῦ, ἀλλὰ καὶ πλεόν ἢ ἀπὸ συνουσιῶν μετὰ φίλων, περιήρχετο τὴν πόλιν σχεδὸν γυμνὸς ἐν ὥρᾳ χειμῶνος καὶ νυκτὸς ὑπὸ τὸν ἥχον τῶν μουσικῶν ὀργάνων, πλήττων τὸ στήθος αὐτοῦ βιαίως εἰς ἀπάτησιν πρὸς τοὺς συμβουλευόντας, αὐτὸν καὶ ἐνδοῦν καὶ λέγων ὅτι ἄλλο δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ χιτῆρος καὶ ὅμως ὁ Λέων, ὅστις καθὼ καλλίφωνος κατεχρῆτο καὶ τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ, ἀπέθανε σχεδὸν βραδύς, ἀποπτύξας ἀμφοτέρους σχεδὸν τοὺς πνεύμονας αὐτοῦ. Οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ ἀπέθοντο ἐν βραχυτάτῳ γήρατι, καίπερ ταλαιπωρηθέντες ὑπὸ πένις, ἢ δὲ μόνη ἀδελφὴ αὐτοῦ ζῆ ἀκακίᾳ εἰσέτι, καίπερ προβεβηκυῖα, καὶ ἔχει τέκνα τέκνων ἀκακῆ καὶ ὑλλοῦντα. Τὸν ἀρρωστον τοῦτον δὲν εἶδον ὡς ἱατρός, διότι ὅτε αὐτὸς ἀπεβίωσεν ἐσπούδαζον εἰσέτι, ἀλλ' ὡς φίλος ὠδήγησα αὐτὸν εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις διδασκάλους μου, τοὺς μακαρίτας ἦδη Λίγνητον καὶ Μπαλάνον, εἰς οὓς ἐξιστόρησα τὸν βίον συγκαταχρῆκτον καὶ τοῦ πάσχοντος, καὶ οἵτινες πάνυ ὀρθῶς ἐχαρακτήρισαν τὴν νόσον ὡς χρόνιον πνευμονικὴν καὶ λαρυγγίτιδα. Οὐδεὶς τῶν πολυκρίθμων αὐτοῦ συγγενῶν ἔπαθεν ἄχρι τοῦδε νόσημα ὑποπτον.

Ὁ Νικόλαος Α., ὡς καὶ ὁ προσημνηθεὶς καὶ παθὼν τούτου ἕνεκα ἀλλεπαλλήλου πνευμονίης, χωρὶς πῦτος καὶ ἐκθῆ ἐντελεῶ, διότι τὸ στήθιον τῆς ἀναρρώσεως τὸ διένυσεν ἐν ταῖς οἶνοπωλείαις καὶ ταῖς τούτοις παραπλησίαις καταστήμασιν, ἐν τέλει ἀπεψάσθη τῇ ἐμῇ συμβουλῇ (ὅστις εἶ-

μην ἰσως ὁ δέκκτος τὴν σειράν ἰατρῶς ἐξ ὧν εἶδον αὐτὸν κατὰ τὰς διαφόρους αὐτοῦ νόσους) νὰ μεταβῆ εἰς Μεσολόγγιον οὐ μόνον λόγῳ ἀναρρώσεως, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἀποφύγῃ τὴν συναναστροφὴν τῶν ἐπιβλαβῶν αὐτῷ φίλων. Ἴδι δὲ νομίζετε ἔλαβεν ὡς ἐφόδια μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῷ μικρῷ ἱστιοφόρῳ πλοίῳ (καλιῳ) δι' οὗ ἔπλευσεν εἰς Μεσολόγγιον, ἀποφεύγων τὴν δι' ἀτμοπλοίου μεταβάσιν, ἵνα μὴ στερηθῆ κελῶν συμπλωτήρων; Δέκκ δὲ ἀκάδας οἴνου καὶ 20 δραμίδας ῥαφνίδων, ἅτινα πάντα κατηνάλωσε μετὰ τῶν φίλων κατὰ τὴν μεταξὺ Πάτρων καὶ Μεσολογγίου διάπλουν, ὡς ὁ ἴδιος κυχώμενος μοι ἔλεγεν. Ὅτε δὲ μετὰ μικρὸν ἐπανήλθεν ἐκεῖθεν ἐν κακῇ καταστάσει καὶ μὲ ἐζήτησεν ὅπως τὸν ἐπισκερθῶ, δὲν μὲ ἀνέμενον ἐν τῇ κλίνῃ αὐτοῦ, καίπερ πυρέσσων, δυσπνοῶν, ἀλλ' ἐν τῷ ὑπὸ τὴν οἰκίαν του οἰνοπωλείῳ, ὅπουθεν, ἰδὼν με πόρρωθεν ἐρχόμενον, ἀπεσύρθη ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ἔνθα μοι διηγήθη τὰ ἐν τῷ πλοίῳ καὶ ἐν Μεσολογγίῳ βικηκὰ αὐτοῦ κατορθώματα, ἅτινα ἦσαν συνέσεια τοῦ ἐν Πάτραις ἀσώτου αὐτοῦ βίου. Νοεῖται δ' ὅτι μετ' ὀλίγον κατέστρεψε τὸν βίον ὁ τζάκας ἐν ἡλικίᾳ 30 μόλις ἔτων, ὁ δὲ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἐπιζῶντι ἀκμιαίτατοι, ἔχοντες πολυκαθίμους καὶ ὑγιεῖς τὰς οἰκογενεῖας· ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ, τοῦ πατρὸς ἀποθανόντος, πρὸ χρόνου μακροῦ ἐξ ὀξυτάτου νοσήματός, ὡς μοι διηγήθησαν; θεωρεῖται ὁ τύπος τῆς ὑγείας ἐν τῇ πυνοικίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Ἄλλὰ μή τοι αἰ πλεῖστα τῶν κοινῶν γυναικῶν τῶν τε παρ' ἡμῖν καὶ ἰδίως τῶν ἐν τῇ ἐσπερίᾳ, δὲν ἀποθηνήσκουσι φθισικαί, ἔνεκεν τοῦ ἀσώτου βίου ὃν διάγουσιν; Αἱ δὲ διάσημοι τῶν θεάτρων αἰδοὶ δὲν ἀποθηνήσκουσιν αἰ πλεῖστα ἐκ φθίσεως τοῦ λάρυγγος, διὰ τὴν ὑπέριμετρον τοῦ ὄργάνου λειτουργίαν;

Καὶ ἔτερα δὲ παραδείγματα ἡδονάμων ν' ἀναφέρω ἐκ τῆς ἰατρικῆς πείρας ἀνθρώπων θανάτων ἐκ φθίσεως τῶν ἀναπνευστικῶν ὄργάνων ἔνεκεν διαφόρων κατὰχρήσεων, ἅνευ οὐδεμιᾶς προδικαλίεως χωρὶς νὰ μεταδώσωσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν οὐδεμίαν πρὸς τὴν νόσον ἐπιρρέπειαν, ἀλλὰ πρὸς ἐξοικονόμησιν χρόνου καὶ χώρου ἀρκούντων εἰς τὰ ὀλίγα προσημειωθέντα.

Τοὺς φθισικοὺς ἐν γένει, πλὴν τῶν συζύγων καὶ μητέρων, καὶ αἱ ὑπερήτριαι περιποιοῦνται ὅτι πλεῖστον, τακτοποιοῦσαι τὰς κλῖνας αὐτῶν, θερμάς καὶ καθύγρους εἰσέτι ἐκ τῶν ἰδρώτων καὶ λοιπῶν αὐτῶν ἀποκρίσεων, καθαρίζουσαι τὰ κακλεισμένα καὶ πλήρη μεμολυτημένου ἀέρος δωμάτια αὐτῶν, πλύνουσαι τὰ ἀγγεῖα ἐν οἷς πτύουσι καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτῶν, κοιμώμεναι τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς δωματίοις αὐτῶν κ.τ.λ. κ.τ.λ. καὶ ὅμως, ὅταν τὸ ἐπ' ἐμοί, οὐδὲν γνωρίζω παραδείγμα ὑπερηρίαις παθούσης ὑπὸ τῆς νόσου ταύτης ἔνεκεν συγχρωτισμοῦ μετὰ φθισικοῦ ἀτόμου τῆς οἰκογενεῖας ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ. Ἄλλὰ μήπως αἱ νοσοκόμοι τῶν νο-

σοκομείων δὲν εἰσὶν ἐκτεθειμέναι σχεδὸν καθ' ἑκάστην εἰς τὸν κίνδυνον τῆς μετακλήψεως τῆς νόσου, νοσηλεύουσαι φθισικοὺς καὶ μάλιστα τῆς ἐσχάτης τάξεως, φέροντας πάντα ῥύπον μεθ' ἑαυτῶν; Ἐν τῷ Νοσοκομίῳ τῆς πόλεως ἡμῶν νοσηλεύουσαι κατ' ἕτος οὐκ ὀλίγοι φθισικοί, ἀλλοθεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐρχόμενοι, καὶ ὅμως αἱ νοσοκόμοι αὐτοῦ, ἃς πρὸ διετίας σχεδὸν γνωρίζω, ὡς καὶ αἱ οἰκογένειαι αὐτῶν, χείρουτι ἀίαντα ὑγείαν. Ἐὰν δὲ διὰ τῶν ἐνδυμάτων, ὡς ὁ λόγος πιστεύει, μεταδίδετο ἡ νόσος, βεβαίως τὰ νοσοκομεία, ἰδίως δὲ τὰ τῶν μικρῶν πόλεων, ἔνθα ὑπάρχουσι ἴδιαι αἰθουσαι διὰ τοὺς ἀνίατα νοσήματα πάσχοντας, ἢ ἢσαν τὰ συνήθη τῆς φθίσεως, διότι ἐκεῖ οὐ μόνον δὲν κίουσι τὰ ἐνδύματα καὶ τὰς κλινωστρωμὰς τῶν ἐκάστοτε ἐκ φυματιώσεως θνησκόντων, ἀλλὰ μετὰ τὸν συνήθη, ὡς καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην νόσον, καθαρῶν αὐτῶν, δίδουσι τὰ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰς κλῖνας εἰς χρῆσιν ἑτέρων ἀρρώστων, χωρὶς νὰ προσέξωσιν εἰς τὸ νόσημα ἐξ οὗ οὗτοι πάσχουσι. Τοῦτ' αὐτὸ ἦρτέον καὶ περὶ τῶν ξενοδοχείων καὶ τῶν ἀτμοπλοίων, ἔνθα πολλάκις ἐν τοῖς κοιτωνίσκοις αὐτῶν διανυκτερεύουσιν ὑγιεῖς μετὰ φυματιῶντων, καὶ ἐν τῇ κλίνῃ τῶν ἀποίων κατὰκλίνονται κατόπιν ἕτεροι ἐπιβάται, χωρὶς πολλῶν καὶ οὐδὲν τῶν ἐπιπλῶν τῆς κλίνης ν' ἀλλαχθῆ ὑπὸ τῶν θαλαμηπόλων.

Παρακλείπω δὲ νὰ εἴπω τι περὶ τῶν ἰατρῶν, οἵτινες, ἐπισκεπτόμενοι τοὺς τοιοῦτους ἀρρώστους, καὶ ἀκροώμενοι τοῦ θόρυβου αὐτῶν, ἐκτίθενται εἰς τὸν ἄμετρον κίνδυνον τῆς εἰσπνοῆς τοῦ δηλητηρίου. Καὶ ἐνθ' ἡσυχῆς ἔχομεν ἐν Πάτραις δύο παραδείγματα ἰατρῶν θανάτων ὑπὸ ἐξουθηματικῆς τύφου, ὑπ' οὗ προσεβλήθησαν θεραπεύοντες τοιαύτην νόσον πάσχοντας ἀρρώστους, οὐδὲν ἔχομεν ἐκ φυματιώσεως μεταδοθείσης διὰ συγχρωτισμοῦ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ νεκρὸς ἰατρὸς καὶ συμπολίτης ἡμῶν Ἀργύριος Α. . . ἀπέθανε πρὸ 13 ἐταίρων ἐκ φυματιώσεως τῶν πνευμόνων, μόλις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἰατρικοῦ αὐτοῦ σταδίου, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι καὶ ὁ πατήρ του καὶ ἡ ἐκ τῆς μόνης αὐτοῦ ἀδελφῆς ἀνεψιᾶ του (τῆς ἀδελφῆς του θανάτου ἐξ ἐπιλογίου πυρετοῦ μετὰ τὸν τοκετὸν τῆς μόνης θυγατρὸς τῆς) ἐκ τῆς αὐτῆς ἔθνηνον νόσου· μόνη δὲ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀπεβίωσεν ἀπόπληκτος ἐν γήρατι βιβλ. ἡ δὲ κατ' ἄπασαν τὴν μακρὰν τῆς νόσου διάρκεια νοσηλεύσασα τὸν Ἀργύριον ὑπερήτρια ζῆ ὑγιεινάτη καὶ οἰκεῖ εἰσέτι ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ. Ἀξιοσημεῖόν του δὲ παράδειγμα μεταδόσεως τῆς νόσου διὰ τῶν πτυέλων παρατηρήθη ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ. Ὁ μακαρίτης συνάδελφος εἶχε κυνάριον ὑπερ ἡκολούθει αὐτῇ κατὰ πόδας καὶ ἔτρωγεν, ἅμα ἀποπτύόμενα, τὰ πτύελα αὐτοῦ. Ὁ πάσχων ἰατρὸς ἔλεγεν ἡμῖν τοῖς συνάδελφοις αὐτοῦ, προσπαθῶσαι διὰ παντοίων σοφισμάτων νὰ πείσωμεν αὐτὸν ὅτι πάσχει ὑπὸ χρόνιου βρογχικοῦ κατάρτου καὶ ὅχι ὑπὸ φυματιώσεως, ὅτι ἐὰν τὸ κυνάριον του ἀποθήνη φθισικόν, οὐδεμίαν ὑπολείπεται αὐτῷ ἀμφιβολίαν περὶ τῆς

φύσεως τῆς νόσου του. Καὶ ὄντως, μετὰ τινὰς μόλις μῆνας τὸ κυνάριον ἀπέθνηκε φθισικόν. Ἐν τῇ περιπτώσει λοιπὸν ταύτῃ, πλὴν τῆς κληρονομικότητος καὶ ὁ θάνατος τοῦ κυναρίου ἐπεβεβαιώσατο τὴν ὑπερξίν των φυματιῶν καὶ ἐνῶ τὸ κυνάριον ἐμολύνθη, ἡ ὑπερέτμικ, ἥτις σχεδὸν εἶχε συναναστραφῆ μετ' αὐτοῦ (ἦτο κατὰ τὴν ἡμετέραν ἔκφρασιν *ψυχραΐδια*) καὶ ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς πρὸς αὐτὸν ἀγέλης τῷ ἐπεδωψίλευε πᾶσαν δυνατὴν περιποίησιν, οὐδαμῶς προσέχουσα εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν γειτομισσῶν, οὐδὲν ἔπαθεν.

(ἀκολουθεῖ)

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΟΨΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΣΘΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΙΩΝ

Ἐκ τῶν ἐν Βιέννῃ ἀπομνημονευμάτων Δ. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ
(ἐν Μονάχῳ).

Ἰππάρξεν οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν περίοδος (ἥτις νῦν πιθανῶς ὄχεται ἀπιούσα), καθ' ἣν οὐδεμίαν νόσου ἐπωνυμίαν ἐκ τῶν οὕτω δὴ τῆς πάλαι σχολῆς λεγομένων ἰατρῶν παραδεδομένων ἦν τοῖς νεωτέροις παραδεκτὴ καὶ δικαίη, ἐὰν δὲν ἐστηρίζετο αὕτη εἰς ἀριδήλωσ ἀποδεδειγμένους καὶ σαφῶς χαρακτηριζομένους ἀνατομικὰς βλάβεις. Ὅθεν ὕταν ἡ ἐκ τῆς ὀνομασίας ἐκδηλουμένη τῆς νόσου ἔννοια οὐδεμίαν ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν παθολογικὴν τῶν ἐργάνων ἀλλοίωσιν παρουσίαν, ἡ ὕταν αὕτη ἠδύνατο νὰ ἦνε διαφόρων παθολογικῶν ἀλλοιώσεων ἔκγονος, ἐξήλειφον τὴν τελευτῶν ἐπωνυμίαν ἐκ τῆς χορείας τῶν νόσων, τὰ ἐξ αὐτῆς σημαινόμενα ὡς ἀπλοῦν τῶν διασπορωτάτων παθολογικῶν ἀλλοιώσεων σύμπτωμα παραδεχόμενοι (ὡς ἐν τῇ νεκροψίᾳ παθόντων ἀνεύρισκον), ἄνευ ἰδιαιζούσης σκέψεως καὶ ἐνδιαφέροντος, ἐν ὑπῆρχε καὶ λογικῶς αἰτιότης τῆς μετὰ τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων καὶ τῶν ἐν τῇ ζωῇ παρατηρηθέντων συμπτωμάτων συνάφεια, πρῆγμα ὑπερ δυστυχῶς εἰς τὰς σπασμωδικὰς λεγομένας νοσηρὰς καταστάσεις καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸ ἄσθμα συνέβαιναν.

Ἦνε δὲ βεβαίως οὐχὶ ὅλως παραδεκτὴ ἡ ἰδέα, ὅτι οἱ νοσολόγοι ἐπαχῆς τινος, ἄλλως οὐχὶ πολὺ ἀπομνημονευμένης, πᾶν τυχαῖον εἶδος θωρακικοῦ ἄγχους καὶ ἀλυσμοῦ μετὰ τῆς ὀνομασίας ταύτης (ἦτοι ἀσθμα) συνέδεον, τὴν σκοτεινὴν οὕτως ἰδέαν σπασμωδικῆς τινος παθήσεως τῶν νεύρων παριστῶντες, μέγιστα δὲ ἔτι ὀλιγώτερον δίκαιον εἶχον οἱ τὴν ἀνατομικοπαθολογικὴν σχολὴν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀντιπροσωπεύοντες, νὰ διαψεύδωσι καθ' ὅλοκληρίαν τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἄσθματος ὡς ἀδυσπάρκτου νόσου, διότι αὐτοὶ ἐν ταῖς νεκροψίαις τῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ἀσθματικῶν» ἀποθιωσάντων ὀργανικὰς ἀλλοιώσεις εἰς τὸ τοῦ θώρακος ὄργανα κατὰ ἀνεύρισκον, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης σκέψεως τοῦτο ποιοῦντες, ὡς

καὶ δι' ἄλλας σπασμωδικὰς νόσους νὰ παραπέμψωσι ἀεὶ εἰς τὴν σχέσιν τὴν μετὰ τῶν συμπτωμάτων καὶ τῶν ἐκ τῶν συνεπειῶν τούτων ἀνευμομένων ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων, ἐξ οὗ μεγίστη σύγχυσις τῆς ἔννοιας τῆς νόσου προεισήγετο, ἡ ὁποία ἔσως ἔτι καὶ νῦν πολλοὺς τῶν ἄλλως ἔγκρατων τῆς φυσιολογικῆς ἰατρῶν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν αὐτῆς κατέχει. Ἐκ τούτων δὲ ἐθεωρεῖτο τὸ ἄσθμα ὅτε μὲν ὡς πνευμονικοῦ ἐμφυσήματος σύμπτωμα, ὅτε δὲ ὡς καρδιακῆς παθήσεως, ὅτε δὲ ὡς κεντρῶδους παθήσεως κατὰ τὴν οὐχὶ δύσκολον τὴν διείδξιν, ὅτι τασούτον ἕτερον γυνεῖς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις ἦν ἀδύνατον νὰ ἐπιφέρωσι, ὡς κοινὸν αὐταῖς σύμπτωμα, ἄσθμα, ἦτοι τοὺς κέρηνες ἐν τῷ μέτω σχετικῆς τινος ὀργιστοῦ καταστάσεως ἐγγινόμενους καὶ κεντρῶδους σπασμοῦ τῶν βρόγχων προξυτοῦς, ἐὰν μὴ ἦτο προῦσα προκνή; αἰτιολογικὴ τις σχέσηις, ἥτις καὶ περ κεντρῶδης, ὅμως καὶ ἄνευ κεντρῶν ἐκείνων τῶν ἄλλων ἀλλοιώσεων παρῆναι ἐδύνατο.

Καὶ ἐν μὲν τῇ νεωτέρᾳ ἐποχῇ ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ αἰτιολογικὴ ἐκείνη σχέσηις εἶχε ἀνευρεθῆ ἐν τῷ βρογχικῷ σπασμῷ, ἐν τῷ δευτέρῳ μετὰ τὸν Βουρλιανὸν εἶχον ἀνακαλύψει, καίτοι αὕτη μόνον τὸ μηχανικὸν τῆς παραγωγῆς τοῦ ἀσθματικοῦ σπασμοῦ παρίστησι, καὶ κρίποτε ὡς ἀπευθελίας ὀργανικῆς τινος τῶν πνευμόνων ἢ τῆς καρδιακῆς νόσου ἐπενέργειαν ἐκφάνεται. Ἐν δὲ τῇ νεωτέρᾳ ἐποχῇ τὸ περὶ ἄσθματος ζήτημα ὑπεβλήθη ἐκ νέου εἰς λεπτομερεστέραν ἐξέκριθωσιν παρὰ πολλῶν, (Jean-Pierre Thery, Saller, Hers, Troussseau, Viand-Grand-Maraîs, Courty, Richelot, G. Merkel), ὅστινες οὐχὶ μόνον περὶ τοῦ ἀδυσπάρκτου (ἦτοι ἰδιοπαθοῦς) τοῦ ἄσθματος ἀπεφάνθησαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδιαιζούσαν φύσιν αὐτοῦ, ἐρ' ὅσον οἷον τε ἦν, ἀνατομικῶς τε καὶ φυσιολογικῶς ὑπέδειξαν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ πρὸς τοῦτο ὁμοφυνὴ καλίστητιν ἰκανῶς εἴησιν τὴν περὶ τῶν προσπαθεισῶν θεωριῶν αὐτῶν κριτικὴν. Μέγιστα καὶ μικρὸν πρὸ αὐτῶν προσπαθεισῶν θεωριῶν αὐτοῦ πόνημα «*Astma spasmodicum adultorum*» διὰ συντόνων ἐξετάσεων καὶ ἀκριθῶν παρατηρήσεων ἀφίκετο εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ σπασμωδικὸν τῶν ἐνηλικίων ἄσθμα εἶνε ἰδιοπαθὴς νόσος, ἰδίᾳς φύσεως (*morbus sui generis*), καὶ δὴ νεύρωσις, ἢ ἡ οὐσίς εἰς τινὰ, ἐξ ἐρεθισμοῦ τοῦ περιπλανωμένου (πνευμονικοῦ) νεύρου, προκαλούμενον σπασμὸν τοῦ λεπτοφυοῦς μυϊκοῦ τῶν πνευματικῶν κυψελῶν καὶ λεπτοστάτων βρόγχων συστήματος συνίσταται· ἀλλ' ἀδύνατος ἦν αὐτῷ βεβαίως διὰ τῆς τότε καταστάσεως τῆς φυσιολογικῆς παθολογικῆς ἢ ἀπεδείξει τοῦ διέσχυρισμοῦ αὐτοῦ δι' ὅλων τῶν μέσων, ἄτινα ἢ προῦσα τῆς φυσιολογικῆς ἀνάπτυξίς παρέχει, ἀπέμνυτι ἰατρῶν ὅστινες εἰς ἀρνητικὰ ἐν τῇ νεκροψίᾳ διδόμενα οὐδεμίαν ἀξίαν ἀπέδιδον. Ἄλλ' ἔλλοιμεν νῦν εἰς τὸ θέμα, διότι ἄλλις τῆς εἰσαγωγῆς.

Ἐπισημῶς. — Τὸ ἄσθμα κατὰ τὸν Thery εἶνε ἀπύρατος, διαλείπουσα

πάθησι, ἢς χαρακτηρῆ εἰσι παροξυσμοί, εἰς μείζονα ἢ ἐλάσσονα χρονικὰ διαστήματα. ἐπανερχόμενοι, καθ' ἃ ἢ μὲν ἀναπνοὴ ἐκτελεῖται δυσχερῶς, σπασμωδικῶς καὶ θορυβωδῶς, ἢ δὲ βῆξι, ἐν ἀρχῇ ξηρὰ καὶ ἀλγεινὴ, καθίσταται δὲ ὑγροτέρα καὶ μαλθακωτέρα, τῆς κρίσεως εἰς μάλλον ἢ ἦσαν ἀφθονον ἀπόκρισιν ληγοῦσης, μεθ' ἃ ὁ πάσχων εἰς τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐπανέρχεται κατάστασιν, ἐν ἣ ἡ πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ εὐρίσκειτο. Τὸν δριμύνην τοῦτον δίδωσιν ὁ Theory εἰς τε τὸ ἴδιο παθὲς καὶ τὸ συμπτωματοῦν ἄσθμα, ὅπερ οὕτως διαγιγνώσκειται ἐν πάσῃ περιπτώσει, καὶ οὕτως ἀποσβεθῆναι δύναται, πρᾶγμα εἰς ὃ καὶ ὁ Tronssseau συμφωνεῖ πληρέστατα λέγων· «Τὸ ἄσθμα εἴτε ἐξ ὑλικῶν αἰτιῶν ἀπορρέει, μετ' ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων συνδεδόμενον ἢ καὶ οὐχί, εἶνε ἀείποτε σπασμωδικῆς τινος κατ' οὐσίαν νευρικῆς νόσου»· ὁμοίως δ' ἀποφάνεται καὶ ὁ Salter καὶ πολλοὶ ἄλλοι νεώτεροι παθολόγοι περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἄσθματος.

Συμπτώματα.—Ὁ Salter θεωρεῖ ὡς ἰδιόζωντος σπουδαίως τὰ ἐν τῷ παροξυσμῷ φαινόμενα, διότι, λέγει, αὐτὰ καριατάνουσι τὴν νόσον, ἐνῶ τὰ γενικὰ συμπτώματα ἀνήκουσιν εἰς τὰ διαλείμματα, ὅτε μὲν ὡς αἰτία ὅτε δὲ ὡς συνέπεια τοῦ παροξυσμοῦ παρουσιάζονται. Ὡς δ' ἐν τῇ ἐπιληψίᾳ, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἄσθματι, ὑπάρχουσι τὰ πρόδρομα καὶ τὰ τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ἀμῆν καὶ τὴν παραμῆν τοῦ παροξυσμοῦ δεικνύοντα συμπτώματα, ὧν τὰ πρῶτα διαφέρουσι μεγάλως εἰς τοὺς διαφόρους ἀρρώστους. Καί τινες μὲν τούτων οὐδὲν ἐξ αὐτῶν παρουσιάζουσιν, ἀλλ' εἴτε ἕνεκα ἀπερισκεψίας τινος, εἴτε ἕνεκα τῆς ἐπιανόδου τοῦ τακτικοῦ παροξυσμοῦ, ἕνεκα δυσπνοίας δείκνουσιν εἰς αὐτοὺς τὴν ταχέϊν τοῦ παροξυσμοῦ εἰσβολήν· οἱ πολλοὶ ὅμως τῶν ἀρρώστων προγνωρίζουσι τὴν τοῦ παροξυσμοῦ ἐπέλευσιν διὰ τινων αἰσθημάτων, τὰ ὅποια ἐν τῇ προτερῆι τούτου νυκτὶ ἢ ἐνίοτε καὶ πολλῷ πρότερον παρουσιάζονται. Συνίστανται δὲ ταῦτα εἰς ἀκαταμάχητόν τι αἰσθημα νυσταγμοῦ, ὑπερ ἄνευ φαινομένης αἰτίας· πρόωρος κατὰ τὸ ἑσπέρας ἐγγίνεται, καὶ τὸ ὄραον ἐκβιάζει τὸν πάσχοντα, καίπερ γινώσκοντα τὰς συνεπείας, ἕνα παροξυθὴ πρὸς ὕπνον, καὶ ὁ ἄλλως οὐδεμίαν ἀντίστασιν ὠφελεῖ, διότι ὁ παροξυσμὸς εἶνε οὐχί συνέπεια τοῦ νυσταγμοῦ, ἀλλὰ τὸναντίον οὗτος προμηνύει τὴν ἕναρξιν αὐτοῦ· ἄλλοι δὲ τῶν ἀρρώστων εἰσι πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ παρὰ τὸ σύνθηδες ἐγγήγοροι καὶ τὴν διάνοιαν διεγχευμένοι· ἀρρώστος δὲ τις προησθάνθη τὴν ἕναρξιν τοῦ παροξυσμοῦ ἕνεκα χειροτεροῦτος συνήθους αὐτοῦ ἐπιπεφυκίτιδος (α).

Κατὰ τὸν Theory τὰ συνηθέστατα πρόδρομα φαινόμενα εἰσι γαστρικῆς

(α) Ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ υποθέσῃ τις, ὅτι κατάρρους τις ἤρξατο εἰς τὸν ἐπιπεφυκότα καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῆς βίβης καὶ τῶν γοανῶν κατελθὼν διεδόθη εἰς τοὺς βρόγχους, διότι οὔτε κόρυζα οὔτε βρογχίτις περιῆσαν, ἀλλὰ μάλλον ὅτι αὐτός, ὡς καὶ ὁ παρακολουθήσας τῶν βρόγχων σπασμῶς, ἦν σύμπτωμα τῆς ἐρεθισμοῦ ἀδυναμίας τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ, ἣτις ἐγκρατεῖται αἰεὶ ἐν τῇ ἀσθματικῇ καταστάσει.

φύσεως, οἷον αἰσθημα πληρότητος κατὰ τὸ προκείμενον, ἀδιαθεσία ἕνεκα ρυσώδους καταστάσεως καὶ δυσπεψίας, ἰδιόζων τι γαστρικὸν αἰσθημα ἐν τῇ καταπόσει, ἀφθονος σιέλου ἀπόκρισις, δυσκοιλιότης κτλ. (τὰ ὅποια ὁ μω; κατὰ τὸν Salter εἰσι μάλλον αἰτίαι τοῦ παροξυσμοῦ), εἴτι δὲ ἰδίον τι αἰσθημα κνησμοῦ κατὰ τὸν φάρυγγα, λάρυγγα καὶ τραχεῖαν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τῇ βίβι καὶ τῆς ὠσίν, εἴτα δὲ καρδιακὰ κατὰ τὸ μέτωπον καὶ ὑπερ τὰς ὀφθαλμικὰς κόγχας, ἐρεθισιμότης, ἀδικφορία τοῦ πάσχοντος εἰς τὰ περὶ αὐτὸν, συχνὴ διούρησις (ὅτε μὲν ὀλίγων, ὅτε δὲ ἀφθόνων καὶ ὀργῶν οὖρων), μικρὰ τις ὕψωσις τῆς φυσικῆς θερμοκρασίας· βραδύτης καὶ δυσχερεῖς τῶν ἰδῶν, καὶ σωματικῶν κινήσεων, ἀπστροφή εἰς ἀσχολίας, πρόωρος νυσταγμὸς· ἐνίοτε ἐπέρχεται ὁ παροξυσμὸς κατὰ τὴν προσηγῆ νύκτα μετὰ τὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αἰτιῶν τινων ἐπενέργειαν, ἢ προηγείται αὐτοῦ χρόνον τινα πυρετώδης τις κατάστασις· ἅμα δὲ τῇ εἰσβολῇ τοῦ παροξυσμοῦ παύονται (τούλάχιστον τὰ πλεῖστα) καὶ τὰ πρόδρομα φαινόμενα. (ἀκολουθεῖ)

BIBLIΟΚΡΙΣΙΑ.

Ἰωάννου Θεοφανέδου (ἐν Ἀγγλίῳ) Πραγματεῖα περὶ Ἑλλωδῶν πυρετῶν. — Ἐν Ἀθήναις. 1885.

Ἐπὶ τὸν ἄνωτέρω τίτλον ἐξέδοτα ὁ ἐν Ἀγγλίῳ δικεκεκριμένος συνάδελφος κ. Ἰωάννης Θεοφανέδης πραγματεῖαν, πόρισμα τῆς πολυχρονίου αὐτοῦ πείρας ἐν ἐπαρχίᾳ οὐ μικρὸν ὑπὸ τοῦ ἐλώδου μιάσματος μακτιζομένη.

Τὸ ὅλον ἔργον διαιρεῖ ὁ συγγραφεὺς εἰς ἑπτὰ μέρη ἢ κεφάλαια. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, τῷ τὴν Αἰτιολογίαν τῆς νόσου διαλαμβάνοντι, μετὰ τὸν δριμύνην τῶν ὀσμῶν ἢ ἀναθυμιάσεων ἐν γένει ἐν αἰ; συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ἐλώδεις, αἵτινες θεωρητέαι ὡς βῆσις τῆς ὄλης εἰδικῆς αἰτιολογίας γεννώμεναι εἴτε διὰ καταλυτικῆς χημικῆς ἀποσυνθέσεως εἴτε διὰ φυσικῶν ὀργανισμῶν, μετὰ, λέγομεν, τὴν διευκρίνησιν ταύτην τοῦ αἰτιολογικοῦ θεμελίου, ἣτις εἶναι ἔργον ἴδιον τοῦ συγγραφέως, ἐπιλαμβάνεται οὗτος τῆς λεπτομεροῦς ἐκθέσεως τῆς ἐνεργείας ἐκείτου τῶν συμβαλλόντων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐλώδου μιάσματος παραγόντων καὶ δὴ ἐν πόλεσιν, κώμῃς καὶ χωρίοις ἐνθ' οὔτε ἔλη, οὔτε ποταμοί, οὔτε σπάτιμα ὑπάρχουσιν ὕδατα, στηριζόμενος ἰδίᾳ εἰς τὴν μακρὴν αὐτοῦ πείραν. Ἀληθῶς ἔπαινας οἱ περὶ ἐλώδου μιάσματος πραγματευθέντες ἀνεγνώρισαν ὡς κυρίαν καὶ ἄμεστον πυρετογόνον αἰτίαν τὸ ἔλαφρον, οὐδεὶς ὅμως μέχρι τοῦδε ἐπραγματεύθη περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀναλυτικώτερον, ἐκτενέστερον καὶ ἐπιστημονικώτερον τοῦ κ. I. Θεο-

φυνίδου ἐπὶ τῇ βίᾳ τῶν ἐν τῷ ἐδάφει καὶ τῷ ἐλώδει βορβορῶν τελομένων ἀποσυνθετικῶν ἐπεξεργασιῶν ὑπὸ τὴν ἐπενεργεῖαν τῶν ἀνεγκάλων μετεωρολογικῶν συνθηκῶν, καταλήζονται εἰς τὰ ἐξῆς συμπέρασμα' 1. — ὅτι εἰς τὸ ἐλώδες μίασμα προσήκει ἡ προσωνομία μᾶλλον γεωμίασμα, καὶ 2. — ὅτι ὁ βροχὸς τῆς μίασματικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἡ ἐλώδης βεβρύτης τῶν διαφόρων τῆς Ἑλλάδος χωρῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ποιότητος ἢ τῆς γεωλογικῆς τοῦ ἐλώδους ἐδάφους καὶ τοῦ περιέχοντος συστάσεως. — Ἐπίσης ἐκτενέστερον παντὸς ἄλλου πραγματεύεται περὶ τῆς ἐπιδράσεως ἰδίᾳ τῶν μετεωρολογικῶν αἰτίων καὶ δὴ τῆς θερμότητος ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν ἢ ἐλάττωσιν τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν ἐν τινὶ ἐλώδει χώρῳ, ἀνατρέψας ἄρδην δι' ἀναμφισβητητῶν ἀποδείξεων τὴν γνώμην τῶν προσθευόντων ὅτι ἐν τῇ δράσει τῶν μετεωρολογικῶν αἰτίων ἐγκρίεται ἡ ἄμεσος πυρετογόνος αἰτία, ἐπικυρῶν οὕτω τὴν νεωτέραν μίασματικὴν θεωρίαν τῶν κατωτέρων ὀργανισμῶν ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν μετεωρολογικῶν αἰτίων. Αἰὶαν ἐκτενῶς ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ διαλαμβάνει καὶ περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἀνέμων καὶ τῶν βροχῶν ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν ἢ ἐλάττωσιν τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν. Ἄλλ' οὐδ' εἰς τὰ προδικαζόμενα αἴτια καθυστερεῖ ἀρῶμενος τὰ κατ' αὐτὰ ἐκ τῆς μακροῦς ἐπὶ τῶν ἐλωδῶν νόσων ψείρας, αὐτοῦ, καὶ πρῶτος καταδεικνύων τὴν σχετικὴν ἀνοσίαν τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Στερεῆς καὶ Πελοποννήσου ἰθαγενῶν σκηνητῶν Ἀθηγγάνων. — Ἐπιτῶν ἐπιδημιῶν τῶν ἐλαιογενῶν πυρετῶν μακρὸν ποιεῖται λόγον ἐκθέτων τὰς συνθήκας τῆς αἰτιολογίας τῶν παρ' αὐτοῦ παρατηρηθεισῶν κατὰ καιρὸς ἐπιδημιῶν εἰς τινὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν βοθητικῶν αἰτίων ὡς πρὸς τὴν μείζονα ἢ ἐλάττωσαν ἐξάπλωσιν Ἐπὶ δὲ τῆς οὕτω δὴ πανδημίας λεγομένης ὕλης ἰδίᾳ ἐκφράζει γνώμην ἐπὶ τῶν συντελούντων εἰς ταύτην αἰτίων, στηριζόμενος δὲ ἐπὶ τῆς μεταφορῆς ὀργανικῶν προϊόντων καὶ κόνεων ἐκ μαγίστων καὶ ἀπιστευτῶν ἀποστάσεων παραδέχεται ὅτι καὶ τὸ ἐλώδες μίασμα ἐπίσης διὰ τῶν ἀνέμων μεταφέρεται ἐκ μεγάλων ἀποστάσεων, ἐναντίον τῆς μέχρι τοῦδε ἰσχυροῦς γνώμης, καταδεικνυμένου ἐκ τῶν ἐρευνῶν τοῦ Ehrenberg ὅτι καὶ ζῶντες ὀργανισμοὶ ἀναψύονται καὶ σταθερῶς ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ κυμαίνονται. Ἐν δὲ τῷ ἑυτέρῳ κεφαλαίῳ ἀφιερωμένῳ εἰς τὴν συμπτωματολογίαν ἐξετάζει καὶ περιγράφει ὁ συγγραφεὺς δι' ἰδίου ὄλου συστήματος ἐκάστην τῶν τριῶν περιόδων ἢ σταδίων τῆς νόσου, τοῦτέστιν τοῦ πυρετικοῦ παροξυσμοῦ, μετὰ τῶν ἐκάστη ἰδίων ποιητικῶν, ἐνθ' αὖτε περὶ τῶν αἰτίων τῆς μείζονος ἢ ἐλάττωτος διαρκείας ἐλάττου, καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς αὐξομειώσεως τῆς θερμότητος καὶ περὶ τῆς ὕλης τοῦ παροξυσμοῦ διαρκείας. Δι' ἰδίου ἐπίσης συστήματος ἐν ἰδίᾳ παραγράφῳ ἐξετάζει τὰς ἐπιγενομένας λειτουργικὰς διαταραχὰς κατὰ τὸν παροξυσμὸν καὶ τὰς ἐκ τούτων μεταβολὰς. Τοὺς ἐλώδεις ἐν γένει πυρετοὺς ὁ συγγραφεὺς δια-

μεῖ εἰς ὄξεϊς καὶ χρονίους, τοὺς δὲ ὄξεϊς εἰς διαλείποντας, ὑπεσίμους καὶ κκοήθεις, καὶ τοὺς διαλείποντας ὑποδικραεῖ εἰς ἀπλοὺς ἐπιπεπλεγμένους καὶ ἀνωμάλους, τοὺς σαφέστατον καὶ λεπτομερέστατον τῶν δύο πρώτων τύπων ὀρισμῶν. — Πρῶτος ὁ κ. I. Θεοφυνίδης ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ στηρίζει τὴν κοκκήθειαν τοῦ πυρετοῦ ἐπὶ τῶν ἐπιγενομένων οὐσιωδῶν καὶ θεολογικῶν ἀλλοιώσεων εἰς ἕργων ὧν ἡ ἀκεραιότης τῆς λειτουργίας εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς ζωῆς, τὸν δὲ ἀπειλοῦντα πολλὰς κινήθων κίνδυνον ἐκ τοῦ συμβαίνοντος παρεμποδισμοῦ τῆς λειτουργίας αὐτῆς. Διὰ τῆς λίαν σαφοῦς καὶ λεπτομεροῦς περιγραφῆς ἐκάστης μορφῆς ἢ παραλλαγῆς τῶν τριῶν πρώτων κατηγοριῶν τίθησιν σταθερὰς διαγνωστικὰς βέβαιαις τῆς τε μερικῆς καὶ καθόλου διαγνώσεως, καὶ δὴ μετὰ τοῦ ἐλώδους τυφοειδοῦς πυρετοῦ καὶ τοῦ κοιλιακοῦ τύπου τῆς ἀσθῆς καὶ βέβαια βρια διαγνώσεως. Ἐνδιατρίθει δὲ μετὰ πολλῆς κριτικῆς ἀκριβοῦς συζητῶν τὸ περὶ ἰκτερώδους αἱματουρικοῦ πυρετοῦ καὶ πρὸς πάντων κατὰ πόσον τὰ μελανὰ οὖρα καὶ ὁ ἰκτερος ἀποδοτέα ἐνίοτε. ὡς πρὸς φρονούσιν, εἰς τὴν δηλητηριώδη τῆς κινίνης ἐνέργειαν, καταδεικνύει δὲ ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ παρατηρήσεων στηριζόμενος ὅτι ἡ κοκκήθης αὕτη τοῦ πυρετοῦ μαρφή ὀφείλεται εἰς τὴν σφοδρὰν καὶ ἀλλεπάλληλον ἐλώδη δηλητηρίαν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς κινίνης. Ἐνύητον τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας τοῦ συμπεράσματος, τοῦτου ὡς πρὸς τὴν πρόγνωσιν καὶ θεραπείαν. Ὡς πρὸς τὴν γαστροδύστικον πυρετὸν δι' ἰδίᾳ κλινικῆς παρατηρήσεως καταδεικνύει ὅτι ἡ γαστροδύστικα δὲν εἶναι πάντοτε ἀπότοκος ἀλλοιωμένης αἱματίνης, τοῦτέστιν διαπυθώσεως, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ῥήξεως ἀγγείου καὶ ἐκχύσεως καθαροῦ αἵματος, ἐξ οὗ συμπραίνει ὁ συγγραφεὺς ὅτι αἱ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων δευτεροπαθεῖς ἀλλοιώσεις κατὰ τὸν ἐλώδη πυρετὸν ἐπινέμονται καὶ τὸν ἰσθὸν τῶν ἀγγείων καθιστῶσαι αὐτὸν ἐνίοτε εὐρηκτον' πρὸς ἐπιβῆσιν τοῦ συμπεράσματος αὐτοῦ τούτου ἐπικαλεῖται καὶ τὰς ἐνίοτε συμβαινούσας ἐπιγενεῖς αἱμορρογίαις καὶ τοὺς ὑπὸ τὴν κράτος τοῦ ἐλείου μίασματος χειριζομένους. Ἐν τῷ εἰς τὴν **Καθολογικὴν ἀνατομίαν** τῆς νόσου ἀφιερωμένῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ μετὰ πολλῆς εὐκρινείας καὶ κριτικῆς δεινότητος ἐκτίθησιν τὰς πρὸς ἄλλων συγγραφέων ἀναφερόμενα στερούμενος ἰδίων τοιούτων παρατηρήσεων, καθότι ὡς γνωστὸν ἐν Ἑλλάδι ἀδύνατον ἀποδοκίμασι εἰς ἰατρὸν μὴ διευθύνοντα νοσοκομεῖον καὶ ἐνεργῆ νεκροτομίας. Ἐν τῷ τετάρτῳ κεφαλαίῳ εὖ καὶ λόγος περὶ **θεραπειᾶς** διαβλέπει ὁ ἀναγνώστης σαφῶς καὶ εὐκρινῶς ἐκτιθέμενα τὰ πορίσματα τῆς ἰδίᾳ τοῦ συγγραφέως μακροῦς πείρας, ἅτινα θερμῶς συνιστῶμεν ὡς λίαν γρήγορα καὶ ὠφέλιμα διὰ πάντα πρακτικῶν ἰατρῶν. Ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ ἔκτῳ κεφαλαίῳ ἐν οἷς ὁ λόγος περὶ **ἐνεργείας** τῆς κινίνης καὶ περὶ τῶν **ἀντεμίσθλομένων** αὐτῆς ἐκτίθησιν ὁ

συγγραφεύς μετὰ μεθόδου τὰς γνώμας τῶν διαφόρων συγγραφέων ἐγγέ-
ρων καὶ ἰδίαις κρίσεσι ἐπὶ ζητημάτων σχετιζομένων πρὸς τὴν εἰδικὴν τῆς
κινίνας ἐνεργεσιᾶν ἐπὶ τῶν ἐλαθῶν πυρετῶν καὶ δὴ τῶν κακοήθων.

Ἐν τῷ τελευταίῳ δὲ τῷ ἐβδόμῳ τῆς πύκνωματις κεφαλαίῳ ἐν ᾧ ὁ
λόγος περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου, καὶ δὴ τοῦ ἐλαθῶς μιάσματος, δι-
αφάνεται ἡ κριτικὴ τοῦ συγγραφέως δεινότης περὶ τοῦ ἀνάλυσι τῶν
δοξμμάτων τῶν διαφόρων συγγραφέων καὶ περὶ τὴν ἐκτίμησιν καὶ κρίσιν
τῶν ἰδίων κλινικῶν παρατηρήσεων.

Τοιοῦτο τὸ ἀνὰ χειρὸς ἡμῶν σύγγραμμικ συναδέλφου δικαιοκρίμένου καὶ
πεπειραμένου ὕπερ θερμοῦ συστατῶμεν.

A. ZINNIS. — Professeur de clinique des maladies de l'Enfance
à l'Université d'Athènes. — Du TRAITEMENT DE LA DIARRHÉE
CHRONIQUE CHEZ LES ENFANTS. — Athènes 1885.

Ὁ γλαφυρὸς τοῦ διαπροποῦς συναδέλφου **Ζίννη** κάλαμος παρέχει καὶ
πάλιν τοῖς ἀπανταχοῦ συναδέλφοις σύντομον μὲν ἀλλὰ πλείστου λόγου
ἄξιον ἔργον, τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον *Περὶ τῆς θεραπείας τῆς παρὰ τοῖς
παισίν χρονίης διάρροιας* πραγματεύσιν.

Ὁ συγγραφεύς, ἀπὸ τριακονταετίας περίπου διευθύνων τὸ ἐν Ἀθήναις
βρεφοκομεῖον καὶ κατετημένος κατὰ συνέπειαν μακρὰν πείραν καὶ ἀδωκι-
λονείκητον αὐθεντικῶν εἰς πάντα τὰ εἰς τὴν βρεφικὴν καὶ παιδικὴν ἡλι-
κίαν ἀφορῶντα ὑπὸ ἰατρικὴν ἔποψιν, ἐκτίθησιν ἐν τῇ περὶ τῆς ὁ λόγος δια-
τριβῆ συνοπτικῶς μὲν ἀλλὰ λίαν σαφῶς τὰ παρίστατα τῶν παρατηρή-
σεων αὐτοῦ καὶ τῆς μακρῆς αὐτοῦ πείρας περὶ τῆς θεραπείας τῆς χρονίης
τῶν παιδῶν διάρροιας, τῆς δεινῆς ταύτης τῶν κοινωνικῶν μάλιστα, τοῦ
ἀποτόμου τοῦτου σκοπέλου εἰς ἃν νάυκαυθισιν ἔπασαι αἰ προσπέθειαι
τῶν μὴ κατετημένων ἰδίων πείραν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἰατρῶν.

Ὁ συγγραφεύς ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ νόσος αὕτη παρατηρεῖται ὡς τὰ πολλὰ
κατὰ τὰ δύο πρώτα τῆς ζωῆς ἔτη ἕνεκα τῆς κακῆς τροφῆς εἴτε κατὰ εἴτε
μετὰ τὸν θηλασμόν, καὶ δὴ μετὰ πρόωρον θηλασμόν. Περιγράφει λίαν σαφῶς
καὶ λεπτομερῶς τὴν εἰκόνα τῆς νόσου καὶ τὰς ἀπολήξεις αὐτῆς καὶ τελευτῆ
εἰς τὸ κύριον τῆς διατριβῆς θέμα τὴν θεραπείαν προτείνων ὄλῳ ἰδίαν τοιαύτην
ἣν στηρίζει ἐπὶ κλινικῶν παρατηρήσεων. Ἡ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως προτε-
νομένη θεραπεία διακρίνεται, εἰς τὴν διαιτητικὴν καὶ τὴν φαρμακευτικὴν,
καὶ ἡ μὲν διαιτητικὴ περιστρέφεται εἰς τὸν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ὑ-
γιεινῆς κανονισμὸν τοῦ θηλασμοῦ ἐν τῷ κακῶν προσέχεται ἐξ ἀνωμάλου
καὶ συχνοῦ ταιούτου, εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῆς τροφῆς ἐν αἰτίᾳ τῆς νόσου
εἶναι ἢ ποιότητος τοῦ γάλακτος, συμβουλεύων τὴν ἐπανειλημμένην τῆς τρο-

φῆ ἀλλαγὴν ἐν προσομοίαις περιπτώσεσιν χωρὶς φόβου βλάβης τοῦ νεο-
νοῦ, εἰς τὴν ἐντελῆ παῦσιν πάτης. ἄλλης τροφῆς πλὴν τοῦ γάλακτος
τῆς τροφῆς, ἂν προσφέρεται εἰς τὸ πάσχον βρέφος καὶ ἔτερον τις τροφή,
τῆς συμπληρωσιν δὲ τοῦ ἀνεπαρκοῦς ἐνίοτε κατὰ ποσὸν γάλακτος τῆς
τροφῆς, προστίθεται καὶ γάλα εἴτε τῆς αἰγίδος εἴτε τῆς βοῆς, ἀλλὰ προτι-
μητέον τὸ δεύτερον ἐπὶ βρεφῶν ἡλικίας ἀπὸ ἐνὸς μέχρι δύο ἐτῶν προώ-
ως ἀποθηλασθέντων ἀρμόζει ἢ ἀποκλειστικὴ διὰ τοῦ γάλακτος, τῆς
βοῆς τροφή, ἣτις ἂν κριθῆ ἀλυσιτελῆς μετὰ τὰς πρώτας τῆς θεραπείας
ἡμέρας ἀνταλλάσσεται διὰ τοῦ ὄναιου γάλακτος καὶ τοῦτο δὲ εἰς τινὰς
περιστάσεις διὰ τοῦ γυναικείου, ἐπαναλαμβανομένου τοῦ θηλασμοῦ διὰ
καλῆς τροφῆς ἢ, ἂν τοῦτο ἀποβαίνει ἀδύνατον ἕνεκα τῆς ἀρνήσεως τοῦ
βρέφους νὰ λάβῃ τὴν μαστὸν, διὰ γάλακτος τῆς γυναικὸς ἐπὶ τοῦτῳ ἀμελ-
ρομένης· προσφέρεται τέλος κατὰ τὴν ἀνάγκησιν, τῆς διὰ γάλακτος τρο-
φῆς μόνης κατὰδεικνυομένης ἀνεπαρκοῦς, καὶ ὁπὸς κρέατος μετρίως ἐψη-
μένου τετράκις δι' ἡμέρας ἀνὰ κοιλίαν τῆς τραπέζης, ἢ ὁμῶν κρέας
λίαν μικρῶν σφαιρίων. Τὴν ἀνάγκησιν ἐπιστραγγίζει ἢ τοῦ κλίματος ἀλ-
λαγὴ καὶ λουτρά ἀρωματικὰ ἢ θειοῦχα.

Ἡ δὲ φαρμακευτικὴ θεραπεία, ἂν μὴ ἡ διαιτητικὴ ἐξαρκείσῃ ὡς ἐνίοτε
καρδύνει, ἢ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Ζίννη συστατημένη ἐπὶ τῆς χρονίης τῶν παι-
δῶν διάρροιας συνίσταται εἰς τὴν χρῆσιν ἐσωτερικῶς τοῦ ὑπονιτρικοῦ
βισμούθου ἀνὰ πέντε σιτάρις τετράκις ἢ ἐξέκις δι' ἡμέρας τῶν κενώ-
σιων οὐσῶν βλενωδῶν, ὑποκιτρίων καὶ μετὰ ὀλίγων συγκριμμάτων κα-
ζένης, ἂν δὲ αἰ κενώσεις εἶναι πρόχνηαι καὶ ἀφθονοῦσιν ἐν αὐταῖς, τὰ τῆς
κασένης συγκρίματα μετὰ ἡ ἀνευ κωλικῶν προσφέρεται τὸ βισμούθιον
μετὰ ὕδατος ἀσθεστοῦ ὡς ἐξῆς.

Rp. Magist. Bismuth. Dr. 1,

iii
Aq. foenicul. Unc. 3.

add.

Aq. Calcis. Dr. 2.

Sir. flor. Aurant. Unc. 1/2.

D. S. κατὰ δίωρον ἐν μικρὸν κοιλίαν ἢ τὸ ἐξῆς.

Rp. Aq. foenicul. Unc. 1 1/2.

add.

Oc. caneror. pulver. Dr. 1/2.

Sir. Rhei. Unc. 1/2.

D. S. Κατὰ δίωρον μικρὸν ἐν κοιλίαν τῆς διάρροιας οὔσης δυσ-
πηγέτου μετ' ἐπιτυχίως προσφέρεται τὸ ἐξῆς.

Rp. Radic. Colomb. Gr. 10—20.

f. Infus. Unc. 3.

Colat. ad.

Sir. flor Aurant. » 1/2.

D. S. Κατά δόξαν δύο μικρά κοχλίσια.

Επίστε ο πεπειραμένος ούτος Ιατρός συνδυάζει μετά του βισμούθιου και το ξηρόν του περουβιανού φλοιού εκχύλισμα εις κόνεις περιεχούσας έκαστη 2 — 3 σιτάριζ εκχύλισματος περουβιανού φλοιού και 5 σιτάριζ βισμούθιου.

Τοιαύτη σύνταξις του έργου του κ. Ζίννη ή ανάλυσις προσκαρτεσιωσών εν τέλει αὐτῆς και τῶν συνταγῶν τῶν ὑπὸ τῆς πείρας αὐτοῦ καταδειχθειῶν λυσιτελῶν.

Περὶ τῶν κρίνομεν νὰ σημειώσωμεν και ἰδιαιτέρως τὴν περιττῆς σπουδαιότητος και χρησιμότητος τῆς ἀνὰ χεῖρας πρακτικῆς, προέχοντος μακρῆς πείρας και ἐμπειροῦς παρατηρήσεως και μελέτης, ἀφείλομεν ὅμως περιλήψεις τῶν λόγων νὰ ἐκφράσωμεν και πάλιν τὴν λύπην ἡμῶν διὰ τὴν μὴ δημοσίευσιν τῶν τοιούτων τοῦ κ. Ζίννη πρωτοτύπων διατριβῶν και εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὅπως χρησιμεύωσιν ἐκτίττοις ὡς τύποις και ὑπογραμμῶς εἰς τὴν πράξιν τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων Ιατρῶν. Γ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

SIROP D'HYPHO-PHOS-PLUTES DE FELLOWS.

Παρασκευαζόμενον ἐν Νέα Ἰόρκῃ ὑπὸ τοῦ χημικοῦ JAMES FELLOWS.

Τὸ περι οὗ πρόκειται σκεύασμα ἐνέχει

Ἐὰ κυριώτερα τοῦ ζωϊκοῦ ὄργανισμοῦ συστατικά, Κάλιον και Γέτονον. Ἐξείσθωμένας ἐνώσεις, Σίδηρον και Μαγγανῆσον. Ἰονικά, Κινίνην και Στρυχνίνην. Καὶ τὸ ζωϊκὸν ὀσμωτικῶδες συστατικόν, τὸν Φώσφορον.

Διαφέρει πάντων τῶν ἄλλων ὁμοιοτύπων σκευασμάτων διότι εἶναι εὐάριστον τὴν γαστρὴν, ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ στομάχου εὐνοικῶς, και οὐδὲν ἐπιγίνεται κακὸν ἀπὸ τῆς παρατεταμένης αὐτοῦ χρήσεως.

Ἐπεὶ ἡμετέραν ἐκτίσαστο ὑπόληψιν ἐν Ἀμερικῇ και Ἀγγλίῃ διὰ τὸ ἀνύσιμον τῆς χρήσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Θεραπείαν τῆς φθίσεως, τῆς χρονικῆς βρογχίτιδος και ἐτέρων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων παθήσεων. Οὐ γὰρ ἴστων δὲ ὠφελεῖ και κατὰ ποιείων νευρικῶν νόσων, ὡς και κατὰ τῆς ἀπηνίας. — Αἱ Θεραπευτικαὶ αὐτοῦ ἐνεργεῖαι ἀποδοτέαι εἰς τὰς τονωτικῆς και ὀρεπτικῆς αὐτοῦ ἰδιότητος δι' ὧν αἱ διάφοροι ὀργανικαὶ λειτουργίαι ἐπανέρχονται εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Οὔτω και ὡς περιπτώσεις ἐνδείκνυνται ἢ τῆς ἐννευρώσεως τόνως διὰ τονωτικῆς Θεραπείας, τὸ σκεύασμα τοῦτο εἶναι τὸ μάλιστ' ὠφέλιμον. Ἐνεργεῖ ταχέως, διεγείρει τὴν ὄρεξιν, ὑσμικὴ τὴν πέψιν, διευκολύνει τὴν ἀπορρόφησιν και μετὰ τῶν ὀρεπτικῶν οὐσιῶν μεταβάλλει εἰς τὴν κυκλοφορίαν. Ἐπίσης ὠφελεῖ και κατὰ τῶν φρενοπαθειῶν και ἐν γένει πάτης νευρικῆς παθήσεως.

Ἐκῆστη φιάλη περιέχει 8 οὐγκίας, ἢτοι 50 περίπου δόσεις.

Εὐρίσκειται ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ κ. Κ. Ὀλυμπίῳ. Πᾶσα περὶ τούτου ἀγγελία ὠρίσται μόνον διὰ τὰ ἰατρικὰ περιοδικά.

ΔΙΑΛΥΣΙΣ ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΡΕΑΤΟΣ.

FATA L. ROSSENTHAL.

Σκευαζομένη εἰς τὸ φαρμακεῖον τῆς Ἀδελφῆς ἐν Jena (Γερμανία)

υἱοῦ R. SLUTZ.

Βραβευθεῖσα ἐν Βρυξελλαῖς, ἐν Ἀλλῃ, ἐν Φρανκφούρτῃ και ἐν Βιέννῃ.

Ἡ διάλυσις αὕτη ἐνέχει ἅπαντα τοῦ νεοῦ κρέατος τὰ ὀρεπτικά συστατικά πλὴν τοῦ λίπους και τῶν νεύρων. Οὐδὲν εἶναι πεπτομένη και ὑπὸ τῶν λίαν ἀσθενῶν στομάχων τῶν οὐδὲν ἕτερον στερεῶς ἢ ὑγρῶς τροφῆς εἶδος ἀνεχομένων, προς δὲ ἐκτίττει γαστρὴν λίαν εὐάριστον ὀρεπτικῶς.

Περὶ τῆς διαλύσεως ταύτης πολὺ μετ' ἐπαίνων λόγος γίνεται ἐν τῷ συγγράμματι Sammlung, klinischer Vorträge ὑπὸ Richard Volkmann ἀρ. 62, και ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Wiel, ὡς και ἐν τοῖς περιοδικοῖς Gesundheit ἀρ. 14. 1882. και Wiener Medicinal Presse ἀρ. 2. 1883.

Γενικὴ ἀποθήκη ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς Eastern Agency, ἐν Ἀθήναις δὲ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Γαλλοῦ και τὸ φαρμακεῖον Α. Τσαρῆ. Ὁδ. Μόλωνος.

ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΙΑ (OFFICINE)

ἢ Συλλογὴ τῶν κατὰ τὴν πρακτικὴν φαρμακοποιῶν.

Διακρινόμενα

Περὶ τῶν ἀπασθῶν τῶν φαρμακοποιῶν, τῶν ἰατρικῶν και φαρμακευτικῶν συνταγολογιῶν τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν. Τοξικολογίαν, ἢ τὸν τρόπον τοῦ ἀνιχνεύειν τὰ δηλητήρια. Φαρμακευτικῆς δοκιμασίας. Φαρμακοποιῶν κτηνιατρικῆς, ὁμοιοπαθητικῆς. Θεραπευτικῶν ἐγκόλπιον, ἅπαντα τὰ νέα φάρμακα γενικῶν τῶν φαρμάκων διατίμησιν.

υἱοῦ DORVAULD.

Ἐκδοσις 10η ἐντελῶς ἀνασκευασθεῖσα ἐκ 1000 σελ. κείμενον. Σχῆμα ἐν τῷ κειμένῳ. Ἑξὴν ὀνοματολογία.

Εὐρίσκειται ἐν Ἑλλάδι εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Γαλλοῦ.

ἈΠΤΕΛΙΑΙ διὰ τὸν Γαλλοῦ εἶναι δεκταὶ εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ ὁδ. Πινγκοτῶν 8, και ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς EASTERN AGENCY-Karakeuy Deirmen Han.

Ἡ διεύθυνσις EASTERN AGENCY ἐπιφορτίζεται τὰς ἀγγελίας διὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ἐφημερίδας. Δίδει ἐμπορικὰς πληροφορίες περὶ Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὑποδεικνύει ἐπὶ τῆς αἰτήσεως εἰς τὰ ἐν Εὐρώπῃ καταστήματα τοὺς καλλιτέρους ἀντιπροσώπους διὰ τὴν κατανάλωσιν τῶν προϊόντων. Προμηθεύει τέλος ἐξ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς βιβλία, ἐργαλεῖα, καὶ παντὸς εἶδους ἀντικείμενα χρήσιμα εἴτε διὰ τὸ ἐπάγγελμα εἴτε διὰ τὴν ἰδίαν τῶν κκ. ἰατρῶν καὶ φαρμακοποιῶν χρῆσιν.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

A. A. Γεωργαντζῆ. — *Στοιχεῖα Ἱατροδικαστικῆς.* Τόμ. Α'. Ἀθῆναι 1885. Τιμὴ τοῦ ἔλου συγγράμματος Δρ. 25²⁵ πληρωτέα ἐπὶ τῆ παραλαβῇ τοῦ Α'. τόμου. Εὐρίσκεται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον κ. Μπέκ.—Ο Β'. τόμος ὑπὸ τὰς πιεστήριας.

Publications du Progrès médical. Paris. 14. Rue de Carnes.
DE L' APHASIE
et de ses diverses formes
par G. D' BERNARD.
En volume in 8° de 271 pages, avec 32 figures.— Prix 4 fr.

D'ESPINE ET PICOT. — *Πρακτικὸν ἐγχειρίδιον τῶν νοσημάτων τῶν παιδῶν.* — Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ **Κ. Κούριαξέδου** μετὰ σημειώσεων καὶ προσθηκῶν καὶ πλήρους θεραπευτικοῦ ἐγκολπίου ἐν τῷ τοῦ συγγράμματος. — Τιμὴ τοῦ ἔλου συγγράμματος Δρ. 16.

Παύλου Κωάννου. Καθηγητοῦ. — *Ἐγχειρίδιον Χειρουργικῆς.* — Πρὸς χρῆσιν τῶν τε φοιτητῶν τῆς ἰατρικῆς καὶ τῶν πρακτικῶν ἰατρῶν μετὰ 148 εἰκόνων ἐν τῷ κειμένῳ. — Ἀθῆναι. — 1884. — Τιμὴ τοῦ βιβλίου Δραχμῶν 15. — Εὐρίσκεται ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις τῶν κκ. Κ. Βίλμπεργ καὶ Κ. Μπέκ ὡς καὶ παρὰ τῷ κλητῆρι τοῦ Πανεπιστημίου Κ. Δημοπούλῳ

Κ. Θεοφάνειου. — *Πραγματεία περὶ Ἑλιδῶν Πυρετῶν.* Ἐρζένθεσσα εἰς τὸν Συμβουλίδειον διαγωνισμὸν. Ἀθῆναι. 1885. Τιμ. Δρ. 7. Εὐρίσκεται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ κ. Μπέκ.